

**Anna Jedličková. Antimikrobiální terapie v každodenní praxi.**  
**Druhé rozšířené vydání. Praha: Maxdorf 2004. 356 stran. ISBN 80-85912-63-5.**

Autorka knihy, MUDr. Anna Jedličková, je zárukou nejvyšší odbornosti, neboť je již řadu let primářkou Ústavu imunologie a mikrobiologie 1. LF UK, Oddělení klinické mikrobiologie a Antibiotického centra VFN v Praze. Autorka navíc tuto problematiku přednáší jak studentům lékařské fakulty, tak lékařům v postgraduálním studiu.

Kniha je vynikající nejen po odborné stránce, ale též praktickým rozdělením a perfektní přehledností, danou množstvím tabulek. Vědět, kam rychle a neomylně sáhnout pro informaci, je v každodenním spěchu obrovská úleva. Text je totiž rozdělen nejen podle skupin antibiotik, ale i podle původců infekčního onemocnění (s doporučením, co je lékem volby na dané etiologické agens) a podle diagnózy (opět s ohledem na nejpravděpodobnější etiologické agens a s návrhem adekvátní terapie). Dal-

ší neméně významná část je věnována možným rizikům antimikrobiální terapie a zásadám správné profylaxe. Nechybí rovněž přehledná tabulka lékových interakcí.

Oproti prvnímu vydání se zde navíc prezentují otázky geriatrických pacientů, kterých v dnešní době přibývá, a antibiotická léčba ve stomatologii. Kniha tím podle mého soudu najde uplatnění ve všech oborech medicíny, a to nejen v terénu, ale i v lůžkových zařízeních.

Kniha je přehledná, výstižná, po grafické stránce na výborné úrovni. Formát je sympatický, příručka se vejde do kapsy lékařského pláště. Navíc oceňuji, že se nakladatel u 2. vydání rozhodl pro pevnou vazbu. Častým používáním se mi totiž první brožované vydání pomalu rozpadá.

Domnívám se, že knihu lze rozhodně doporučit každému lékaři, který má co do činění s antimikrobiální léč-

bou, ať v terénu, nebo v nemocnici. Vždy je ale nutno mít na paměti aktuální epidemiologickou situaci v dané oblasti. Autorka pouze doporučuje vhodné terapeutické postupy, konkrétní epidemiologickou situaci už musí znát každý lékař sám a podle ní se správně rozhodnout. To je radno nepodceňovat zvláště v dnešní době, kdy přibývá polyrezistentních kmenů a objevují se už i situace, v nichž se setkáváme s mikroby zcela rezistentními ke všem antimikrobiálním preparátům. Vzniku dalších problematických mikrobiálních kmenů může zabránit jedině racionální antibiotická terapie. V tom bude 2. vydání příručky MUDr. Jedličkové důležitou pomůckou.

MUDr. Renata Tejkalová  
 Mikrobiologický ústav LF MU  
 a FN u sv. Anny, Brno

Doručeno do redakce: 18. 10. 2004

**David Cibula, Luboslav Stárka, Jana Vrbíková et al. Syndrom polycystických ovarií.**  
**Praha: Maxdorf 2004. 121 stran. ISBN 80-7345-005-4.**

Monografie se zabývá problematikou častého endokrinologického onemocnění, postihujícího ženy ve fertilním věku, spojeného s hyperandrogenním stavem a chronickou anovulací, jehož součástí je metabolická porucha charakterizovaná především inzulinovou rezistencí. Kniha má celkem 121 stran, je rozdělena do 14 hlavních oddílů a na jejím vzniku se podíleli 3 hlavní autoři a 3 spoluautoři.

Úvodní kapitoly se věnují historii studia syndromu polycystických ovarií, definici tohoto onemocnění a epidemiologii.

V další části je rozebrána etiologie a patogeneze choroby, která stále ne-

plně objasněna a na níž se podílí hypotalamo-hypofyzární nerovnováha, porucha adrenální a ovariální steroidogeneze a inzulinová rezistence. Kombinace několika poruch je rozhodující pro výsledný fenotyp PCOS. Navazující kapitoly se zabývají problematikou hyperinzulinemie a inzulinové rezistence u PCOS, jejím významem a vyšetřovacími možnostmi a dále genetikou PCOS. V části, která se věnuje symptomatologii, jsou popsány klinické příznaky a laboratorní nálezy, dále diagnostická kritéria tohoto onemocnění. Následující kapitola se zabývá syndromem polycystických ovarií v adoles-

cenci, jeho diagnostikou a terapií v tomto věku. Důležitou částí publikace je diferenciální diagnostika hyperandrogenních stavů, hyperfunkčních syndromů z oblasti kůry nadledvin, neklasické formy vrozené adrenální hyperplazie, virilizujících tumorů nadledvin a ovarií a hyperprolaktinemií. Závěrečné kapitoly jsou věnovány jednak zdravotním rizikům, mimo jiné poruše tolerance glukózy a diabetes mellitus, karcinomu endometria, patologickému těhotenství a ischemické chorobě srdeční, taktéž jsou zde probrány možnosti léčby syndromu polycystických ovarií počínaje léčbou anovulace, přes

terapii antiandrogeny, inzulinovými senzitizerami a režimovými opatřeními včetně redukce hmotnosti. Zmíněn je i mužský ekvivalent syndromu polycystických ovaríí a doporučení pro léčbu a sledování pacientek s PCOS.

Předností publikace je početná obrazová dokumentace a přehledné ta-

bulky. Seznam zkratk a rejstřík jsou standardní součástí monografie.

Souhrnem lze konstatovat, že se jedná o velmi kvalitní a přehlednou publikaci, která shrnuje současné poznatky o tomto častém, a ještě ne zcela probádaném onemocnění, a která poskytuje i praktické údaje o diagnostice a terapii. Lze ji proto doporučit nejen gynekologům a endo-

krinologům, ale také internistům, praktickým lékařům a lékařům připravujícím se k atestaci z příslušných oborů.

MUDr. Věra Olšovská  
endokrinologické pracoviště II. interní  
kliniky LF MU a FN u sv. Anny

Doručeno do redakce: 8. 11. 2004

### Tomáš Skalický, Vladislav Třeška, Jiří Šanjdaufer et al. **Chirurgie jater.** Praha: Maxdorf 2004. 180 stran. ISBN 80-7345-011-9.

V první české monografii věnované chirurgii jater podávají autoři přehledný a komplexní obraz této oblasti chirurgie, kromě problematiky transplantace.

Jaterní chirurgie prošla v posledních desetiletích rychlým rozvojem. Pokrok umožnily nové poznatky o funkční anatomii jater, propracování operačních technik, použití nových moderních přístrojů a pokrok v anestezii a pooperační péči.

Kniha je rozčleněna do 12 hlavních kapitol, jejichž text má rozsah 160 stran, a uváděné údaje jsou dokumentovány 68 literárními citacemi. Srozumitelnost a názornost textu je podpořena 78 schémata, řadou RTG-snímků a grafů. Operační techniky jsou dokumentovány v příloze 29 barevnými obrázky z práce na operačních sálech. Vhodným doplněním je krátká informace o autorech a spoluautorech monografie.

1. kapitola je věnována *historii jaterní chirurgie*. Bohužel zde není žádná zmínka o vývoji u nás.

V 2. kapitole je velmi přehledně s využitím srozumitelných schémat zpracována, pro chirurgy velmi důležitá *funkční anatomie jater*.

3. kapitola je věnována *zobrazovacím metodám*, které se využívají pro diagnostiku onemocnění jater. Autor kapitoly rozebírá jejich možnosti, indikace, základní údaje o technice. Ty-

pické patologické obrazy ložiskových onemocnění jater jsou prezentovány v obrazové dokumentaci. Kapitola doplňuje intervenční radiologické metody, které mohou v některých případech alternovat chirurgický výkon (perkutánní drenáže, endovaskulární embolizace, portosystémové zkraty – TIPS).

4. kapitola popisuje operační *techniku jaterních resekcí*. Autor přehledně informuje o základních typech anatomických resekcí, obecných principech a upozorňuje na hlavní zásady a úskalí jednotlivých fází resekce jater.

V 5. až 7. kapitole se pojednává o *etiopatogenezi, symptomatologii, diagnostice a terapii primárních a sekundárních tumorů jater*. Rozpracovány jsou prognostické faktory přežívání nemocných po jaterních resekcích. Z tohoto hlediska se hodnotí: mimojaterní šíření metastáz, velikost resekčních okrajů, staging primárního tumoru, počet a velikost ložisek, disease-free-interval, markery a věk. Dále jsou uvedeny možnosti léčby u nerezekabilních tumorů: destruktivní metody (alkoholizace, kryodestrukce, laser, a především nyní často používaná metoda radiofrekvenční termoablace – RFA), chemoembolizace, systémová a lokoregionální chemoterapie, kombinace výkonů.

8. kapitola se zabývá *jaterními cystami a abscesy*.

9. kapitola je věnována problematice *karcinomu žlučníku*. I když je poranění jater zařazeno až do 10. kapitoly, je zpracování této velmi důležité oblasti jaterní chirurgie velmi pěkné, moderní a přehledné. Autor zdůrazňuje hlavní postupy a zásady diagnostiky, léčení jak konzervativní, tak invazivní.

11. kapitola je věnována *chirurgickým onemocněním jater dětského věku*, která především v oblasti léčení mají svá četná specifika. V poslední 12. kapitole jsou rozebrány *pooperační komplikace*.

Závěrem lze říci, že velmi pěkná a přehledná monografie plzeňských a pražských lékařů se jistě stane základním studijním pramenem nejen pro chirurgy, ale bude i cenným materiálem pro gastroenterology, rentgenology a onkology. Kniha informuje lékaře nechirurgických oborů o možnostech, zlepšujících se výsledcích, indikacích, ale i úskalích a hranicích chirurgické léčby onemocnění jater. Autoři jasně prokazují, že chirurgie jater se vyvíjí v samostatnou oblast všeobecné chirurgie a že specializace v této oblasti chirurgie je nutností.

doc. MUDr. Jindřich Leypold, CSc.  
II. chirurgická klinika LF MU  
a FN u sv. Anny, Brno

Doručeno do redakce: 14. 10. 2004